

Bijlage 3: Beschrijving van maatregelen genomen door de Vlaamse overheid en de lokale besturen in de luchtkwaliteitszones BEF03S 'Haven Gent' en BEF04A 'Agglomeratie Gent'

In mei 2016 hebben de Vlaamse overheid, stad Gent, gemeente Evergem, havenbedrijf Gent, provincie Oost-Vlaanderen en VEGHO-VOKA (belangengroep voor industriële ondernemingen) het actieplan fijn stof en NO₂ voor agglomeratie Gent en Gentse kanaalzone (2016 – 2020)¹ goedgekeurd. In deze bijlage bespreken we per sector (kennisopbouw, vervoer, industrie, gebouwenverwarming en andere niet-mobiele bronnen) welke doelstellingen en acties in dit actieplan zijn opgenomen om de luchtkwaliteit te verbeteren en in het bijzonder de NO₂-concentraties terug te dringen.

1 Kennisopbouw

1.1 Operationele doelstellingen

Om na te gaan of de kennis verder opbouwt, zijn er operationele doelstellingen geformuleerd:

- **Operationele doelstelling: het wegwerken van bestaande hiaten in de kennis betreffende luchtverontreiniging in Gentse agglomeratie en de Gentse Kanaalzone**

1.2 Acties

Actie K1: Verder bronnenonderzoek in verband met de gemeten PM₁₀-concentraties in het meetstation Evergem (R731)

Beschrijving: Sinds de start van de PM₁₀-metingen in 1996 wordt de grenswaarde voor de daggemiddelde concentraties overschreden in het meetstation Evergem (R731), met uitzondering van 2014 (de grenswaarde voor het jaargemiddelde wordt niet meer overschreden sinds 2004). Bronnenonderzoek uitgevoerd gedurende de afgelopen jaren wijst op verhoogde concentraties aan mineraal stof. De exacte bronnen van dit mineraal stof zijn echter nog niet geïdentificeerd. Drie mobiele eenheden rond het meetstation R731 zullen ingezet worden voor het meten van PM₁₀ (en PM_{2,5} en zwarte koolstof) om meer inzicht te krijgen in de herkomst van het PM₁₀. Afhankelijk van de verworven inzichten op basis van de meetresultaten kan eventueel bijkomend een brontoewijzingsstudie worden uitgevoerd.

Uitvoerder: VMM voor uitvoeren metingen met mobiele eenheden, LNE voor brontoewijzingsstudie (indien nodig)

Betrokkene(n): VITO voor het bepalen van de meest ideale meetlocaties (op basis van vroeger onderzoek), gemeente Evergem (voor zoeken meetplaatsen)

Indicator(en): Metingen en modellering uitgevoerd

Timing: 2016 voor metingen, 2017 voor brontoewijzing (indien nodig)

Financiële impact: Budgetten VMM voor uitvoeren metingen, budgetten LNE voor modellering (raming: 15.000 euro)

¹ zie <https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/actieplangent-web.pdf>

Actie K2: Onderzoek naar opbouw concentratie PM₁₀ en bijdrage bronnen in het straatstation Gustaaf Callierlaan (R702)

Beschrijving: Sinds het voorjaar van 2013 worden er automatische metingen van PM₁₀ (en PM_{2,5}) uitgevoerd in het straatstation Gustaaf Callierlaan (R702) in Gent. Om inzicht te krijgen in de opbouw van de gemeten PM₁₀-concentraties zal een chemische karakterisatie worden uitgevoerd. De meetgegevens van het automatische meetstation Gustaaf Callierlaan (R702) zullen geanalyseerd worden in functie van verkeerstellingen indien beschikbaar en met speciale aandacht voor de periode waarop werkzaamheden werden uitgevoerd aan de B401 in Gent.

Uitvoerder: VMM voor uitvoeren chemkar en rapportering meetresultaten gedurende werken aan B401

Betrokkene(n): Stad Gent, dLNE

Indicator(en): Chemkar uitgevoerd, analyse meetresultaten uitgevoerd

Timing: 2016

Financiële impact: Budgetten VMM voor het uitvoeren van chemkar

Actie K3: Onderzoek representativiteit meetstation Baudelopark (R701) als stedelijk achtergrondstation

Beschrijving: In 2014 werden metingen van PM₁₀, PM_{2,5} en BC uitgevoerd met een mobiele eenheid op een stedelijke achtergrondlocatie aan de Molenaarsstraat in Gent. Om inzicht te krijgen in de representativiteit van meetstation Baudelopark (R701) als stedelijk achtergrondstation, zullen de meetgegevens van deze mobiele eenheid vergeleken worden met deze van het meetstation Baudelopark (R701). Een gedetailleerde luchtkwaliteitsmodellering (zie verdere actie) zal eveneens bijkomende informatie kunnen geven over de representativiteit van het meetstation Baudelopark (R701). Maatregelen worden genomen indien het station niet representatief is.

Uitvoerder: VMM

Betrokkene(n): Stad Gent, dLNE

Indicator(en): Analyse meetresultaten uitgevoerd

Timing: 2016

Financiële impact: Budgetten VMM

Actie K4: Onderzoek naar de invloed van de Gentse Feesten op de PM₁₀-concentraties (in het centrum)

Beschrijving: De jaarlijkse Gentse feesten (gedurende 10 dagen in juli) kunnen leiden tot verhoogde concentraties van PM₁₀ ter hoogte van het meetstation Baudelopark (R701). De bijdrage van de Gentse feesten varieert wel van jaar tot jaar in functie van de meteorologische omstandigheden (grote bijdrage bij droog weer). Drie mobiele eenheden zullen ingezet worden tijdens de Gentse feesten om de invloed van de Gentse Feesten op de PM₁₀-concentraties ook op andere plaatsen in de Gentse binnenstad te meten.

Uitvoerder: VMM

Betrokkene(n): Stad Gent, dLNE

Indicator(en): Metingen uitgevoerd

Timing: 2017

Financiële impact: Budgetten VMM

Actie K5: Inschatten van resuspensie binnen PM₁₀ in streetcanyons in binnenstedelijke omgeving

Beschrijving: PM₁₀ is momenteel niet goed te modelleren in binnenstedelijke omgeving in streetcanyons omwille van de resuspensie van PM₁₀. Dit in tegenstelling tot gasvormige pollutanten die niet resuspenden. Op basis van de beschikbare chemkar data van VMM kan allicht een inschatting worden gemaakt van de resuspensie van PM₁₀ in streetcanyons. Hierbij kan verder gebouwd worden op de eerste analyse binnen ATMOSYS.

Uitvoerder: VMM

Betrokkene(n): dLNE

Indicator(en): Inschatting uitgevoerd en geïmplementeerd in model

Timing: 2016-2020

Financiële impact: budgetten VMM (binnen referentietaken of via bijkomend onderzoek) (raming 15.000 tot 20.000 euro)

Actie K6: Het jaarlijks opstellen van een emissie-inventaris voor de Gentse Kanaalzone, de Gentse agglomeratie en de Gentse binnenstad

Beschrijving: Voor de rapporteringsplichtige bedrijven kan momenteel reeds de impact van emissiereducerende maatregelen afgeleid worden. Voor de andere sectoren ligt dit minder voor de hand, omdat vaak gewerkt wordt met kengetallen en een spreiding van activiteiten over Vlaanderen, zodat de impact van lokale maatregelen (op de activiteit of op de emissie) niet of niet 1-op-1 weerspiegeld wordt in de emissie-inventaris voor het gebied. Het jaarlijks opstellen van een emissie-inventaris voor de Gentse Kanaalzone, de Gentse agglomeratie en de Gentse binnenstad waardoor de impact van maatregelen beter zichtbaar wordt in de cijfers, zal worden uitgevoerd. Aangepaste methodologieën, betere gegevens en inzichten gehanteerd op de algemene emissie-inventaris lucht Vlaanderen worden ook gebruikt voor de emissie-inventaris van bovengenoemde gebieden.

Uitvoerder: VMM

Betrokkene(n): Stad Gent, Havenbedrijf Gent

Indicator(en): Jaarlijkse update emissie-inventaris beschikbaar

Timing: vanaf 2016

Financiële impact: budgetten VMM

Actie K7: Verder onderzoek naar de bijdrage van houtverbranding in de Gentse binnenstad en de ruimtelijke spreiding van BC in de stad Gent

Beschrijving: Samen met andere partners heeft VMM een voorstel voor het PANACEA-project ingediend binnen het LIFE programma. De hoofddoelstelling is meer kennis te verzamelen rond de blootstelling van de bevolking aan PM_{2,5}. Indien dit project wordt goedgekeurd, zal in het meetstation Baudelopark (R701) een multiwavelength aethalometer worden geïnstalleerd. Met de expertise van de VMM en het dLNE zal de Stad Gent bijkomende BC-metingen uitvoeren.

Uitvoerder: VMM voor metingen aethalometer, stad Gent voor bijkomende BC-metingen

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Metingen uitgevoerd (mits goedkeuring PANACEA-project), BC-metingen uitgevoerd

Timing: onbekend

Financiële impact: Budgetten VMM en LIFE voor aankoop aethalometer (mits goedkeuring PANACEA-project), stad Gent voor bijkomende BC-metingen (grootteorde budget afhankelijk van goedkeuring PANACEA-project)

Actie K8: Meer gedetailleerde luchtkwaliteitskaarten opstellen

Beschrijving: Opmaak van meer gedetailleerde luchtkwaliteitskaarten op basis van meer gedetailleerde mobiliteitsgegevens, op regelmatige tijdstippen en/of in functie van bepaalde vragen en scenario's. Afhankelijk van het vinden van (gedeeltelijke) (externe) financiering, zal de stad Gent deze gedetailleerde luchtkwaliteitskaarten laten opmaken.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): VMM, dLNE voor het creëren samenwerkingsverbanden in het kader van Europese subsidies

Indicator(en): Luchtkwaliteitskaart opgesteld, mits vinden financiering

Timing: 2017-2018

Financiële impact: Budgetten stad Gent (raming: 50.000 euro voor het opzetten van het model en het doorrekenen van enkele scenario's)

Actie K9: Opzetten van een meetcampagne rond luchtkwaliteit met het oog op bewustmaking van het thema bij de Gentse burgers

Beschrijving: Met het oog op een gerichte sensibilisering van de Gentenaren inzake het thema luchtkwaliteit in de stad, zal de Stad Gent een meetcampagne organiseren in 2016. Gedurende enkele maanden zullen er op diverse locaties in de Stad Gent NO₂-metingen plaatsvinden. Aan de hand van passieve samplers zullen de NO₂-concentraties gemeten worden. Het bepalen van de locaties zal gebeuren in samenspraak met geïnteresseerde verenigingen en burgers.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): IRCEL, VMM

Indicator: campagne uitgevoerd en resultaten gecommuniceerd

Timing: 2016 - 2017

Financiële impact: 25.000 euro

Actie K10: Uitvoeren luchtkwaliteitsmetingen in verschillende straten in Merelbeke.

Beschrijving: In samenwerking met het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (uitwerken proefproject ikv Milieucontract) worden mobiele black carbonmetingen in verschillende straten uitgevoerd. Er zal voornamelijk gefocust worden op potentiële knelpunten enerzijds en op gezonde fietsroutes anderzijds. De concrete werkwijze en timing wordt in overleg bepaald. Er wordt eveneens overlegd met de stad Gent (afstemming methodieken). Over de resultaten zal actief gecommuniceerd worden. Deze actie kadert ook in de samenwerking gemeente-provincie bij de engagementen van het Burgemeestersconvenant (thema mobiliteit).

Uitvoerders: Gemeente Merelbeke, Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek

Betrokkene(n): Stad Gent

Indicator: Aantal geëvalueerde straten

Timing: vanaf 2016

Financiële impact: nog te bepalen

2 Vervoer

2.1 Operationele doelstellingen

- **Operationele doelstelling: daling van de verkeersemisssies**
Indicator: emissietotalen NO_x en EC per voertuigcategorie (personenwagens, vrachtwagens, lichte vrachtwagens, bussen, binnenvaart, zeescheepvaart, spoor)

- **Operationele doelstelling: bevorderen van een duurzamere modale verdeling binnen personenvervoer in de stad Gent**

We streven naar een duurzame toename van stappen, trappen en openbaar vervoer terwijl het aantal autoverplaatsingen verder afneemt.

Indicator: modal split

Streefcijfers modal split 2020 uit het Mobiliteitsplan voor de stad Gent: stappen 16%, trappen 30%, openbaar vervoer 13% en personenwagens 41%.

- **Operationele doelstelling: bevorderen van modale verschuiving binnen goederenvervoer in het havengebied**

De doelstellingen voor het jaar 2020 voor het havengebied Gent, zoals bepaald in het strategisch plan van het Havenbedrijf Gent, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Indicator: modal split

Tabel 1: Modal split in 2010 - 2013 (in aantal vervoerde ton) en streefdoel in 2020 voor het havengebied Gent, uitgaande van het strategisch plan van het Havenbedrijf Gent.

	Streefdoel				
	2010	2011	2012	2013	2020
Weg	44,33%	43,29%	41,78%	42,68%	35%
Binnenvaart	46,45%	47,94%	50,16%	48,36%	50%
Spoor	9,22%	8,78%	8,06%	8,97%	15%

- **Operationele doelstelling: vergroenen van het voertuigenpark en vaartuigenpark**
 - 1) Toename van het aandeel schepen en vrachtwagens op alternatieve brandstoffen
 - 2) Toename van het gebruik van walstroom door scheepvaart
 - 3) Toename van alternatief aangedreven voertuigen en reductie dieselveertuigen bij personenvervoer
 - 4) Afname van aantal dieselbussen in het openbaar vervoer in de agglomeratie Gent (in eigendom De Lijn)

Indicatoren:

- aantal schepen op alternatieve brandstof in de haven

- aandeel vrachtwagens op alternatieve brandstoffen in het Vlaams park
 - aantal schepen x aantal uren walstroom in de haven en te Evergem
 - aantal dieselwagens ingeschreven in de gemeenten binnen het plangebied
 - aandeel voertuigen op alternatieve brandstoffen ingeschreven in gemeenten binnen het plangebied
 - gemiddelde ecoscore personenwagens ingeschreven in de gemeenten binnen het plangebied
 - aantal dieselbussen van De Lijn dat wordt ingezet in de agglomeratie Gent
- **Operationele doelstelling: bevorderen van een duurzame modale verdeling binnen het woon-werkverkeer naar het havengebied**
 Afname van autosolisme tot onder 60% in de modal split voor woon/werk verkeer (gebaseerd op resultaten 3-jaarlijkse VeGHO/VOKA Oost-Vlaanderen-mobiliteitsonderzoek)
Indicator: Modal split woon-werkverkeer in haven Gent (gebaseerd op 3-jaarlijks VeGHO/VOKA Oost-Vlaanderen-mobiliteitsonderzoek)

Tabel 2: Vergelijking modal split woon-werkverkeer in haven Gent met Vlaanderen (Resultaten mobiliteitsonderzoek VeGHO/VOKA Oost-Vlaanderen, 2014).

Hoofdvervoermiddel	Haven Gent 2014	Vlaanderen 2014
Auto (alleen)	63,10%	67,20%
Auto (Gezin)	2,90%	
Carpool	7,20%	3,40%
Trein	0,30%	5,30%
Bedrijfsbus	3,10%	1,40%
Max Mobiel	0,30%	
De Lijn	0,50%	3,70%
Motor- of bromfiets	3,30%	1,60%
Fiets	19,20%	14,70%
Te voet	0,00%	2,70%
Andere	0,00%	

- **Operationele doelstelling: reduceren van de impact van lokaal en doorgaand verkeer**
 Impact van doorgaand en lokaal verkeer beperken, vooral in woongebieden, op bepaalde assen in het centrum en invalswegen.
Indicatoren: reductie blootstelling van inwoners in 2020 aan verhoogde concentraties langs hoofdwegen (via atmosyskaarten) en langs invalswegen van R40 naar de binnenstad en de P-route (via CAR)

2.2 Acties ter bevordering van een duurzame modale verdeling

Actie V1: Mobiliteitsmanagement verder uitbouwen bij nieuwe en bestaande bedrijventerreinen

Beschrijving:

(1) Gent: zie bestaande acties met betrekking tot begeleiden mobiliteitsmanagement bedrijven en de begeleiding bij de opmaak van mobiliteitsplannen bij nieuwe bedrijventerreinen.

(2) Voor het nieuwe bedrijventerrein Rieme-Noord dat momenteel wordt ontwikkeld, wordt een duurzaamheidskader opgesteld. Mobiliteit is een belangrijk thema waarrond acties opgenomen zijn die door het Havenbedrijf zelf uitgevoerd (zullen) worden, zoals de inrichting van het terrein en voorzien van alle infrastructuur en het uitvoeren van een marktverkenning voor een tankstation alternatieve brandstoffen, en acties die van bedrijven verwacht worden, zoals de opmaak van een mobiliteitsplan met aandacht voor implementatie van alternatieve brandstoffen.

Uitvoerder:

(1) Stad Gent

(2) Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n):

(1) bedrijven

(2) Projectbureau GKZ, lokale overheden, bewonersgroep Rieme-Noord

Indicator(en):

(1) aantal gecontacteerde bedrijven

(2) Goedgekeurd duurzaamheidskader

Timing:

(1) 2016-2020

(2) 2016-2018

Financiële impact:

(1) onbekend

(2) onbekend

Actie V2: Ontwikkeling van alternatieve vormen van stadsdistributie: transport van goederen via water promoten, depots voor de bouwsector bekijken en verspreiding van goederen in de stad via milieuvriendelijk vervoer organiseren (met o.a. het uitwerken van een proefproject rond afhaalpunten)

Beschrijving: In de toekomst moet het transport via de waterweg voor werven een vanzelfsprekend alternatief worden voor wegtransport. In het kader van werven worden verder tijdelijke samenwerkingen aangegaan, worden opportuniteiten en moeilijkheden in kaart gebracht, zal over de impact gecommuniceerd worden, worden aanpassingen voorgesteld (e.g. kades, vrije doorgangen,...) en wordt ingezet op een watergebonden distributiecentrum.

Van het totale goederentransport in de binnenstad is een groot deel aan bouwlogistiek toe te schrijven. Talrijke kleinschalige projecten brengen talloze leveringen met zich mee. Een opslagpunt aan de rand van de stad kan een valabel alternatief zijn. Daarom zal onderzocht worden hoe bouwlogistiek in de stad op ecologisch en economisch vlak verduurzaamd kan worden.

Het "shopping 2.0"-project rond afhaalpunten brengt goederen op een duurzame wijze tot bij de eindgebruiker. Eerst wordt een kleinschalig proefproject opgestart zodat de mogelijkheden van dit nieuwe concept worden uitgetest. Dit proefproject gaat door in één of meerdere exploitaties (e.g. parkings, P+R-terreinen...) die uitgbaat worden door het Mobiliteitsbedrijf. Aan de hand van ervaringen wordt beslist dit concept verder uit te werken en uit te breiden.

Uitvoerder: Mobiliteitsbedrijf Gent

Betrokkene(n): W&Z, dMOW aB, distributiesector

Indicator(en): procesverloop

Timing: 2016-2020

Financiële impact: binnen bestaande middelen van de Stad Gent (200.000 euro)

Actie V3: Inzetten op stadsdistributie

Beschrijving: Globale visie ontwikkelen m.b.t. stedelijke distributie en samenwerking stimuleren en opzetten (studiewerk, samenwerking publiek-privaat)

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene: distributiesector

Timing: 2016 en verder

Financiële impact: binnen bestaande middelen van de Stad Gent

Actie V4: Uitwerken Vlaams beleidskader stedelijke distributie / logistiek

Beschrijving: De inzichten uit het PIEK 2-project worden meegenomen in een Vlaams beleidskader stedelijke distributie / logistiek. Dit zal dienen als leidraad en inspiratiebron voor steden en gemeenten bij het opstellen van een eigen lokaal beleid inzake stedelijke distributie / logistiek. Dit kader rond stedelijke distributie zal tot stand komen door samenwerking van de minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, de minister bevoegd voor Economie en de minister bevoegd voor Omgeving en de lokale besturen. Bedoeling is samen naar duurzame oplossingen te zoeken, en de inzet van de binnenvaart kan daarbij een meerwaarde betekenen (zie hogere actie).

Uitvoerder: dMOW aB

Betrokkene(n): dLNE, stad Gent

Indicator(en): totstandkoming Vlaams beleidskader

Timing: 2017

Financiële impact: voor het richtinggevend kader is momenteel geen budget voorzien

Actie V5: Uitbreiding voetgangersgebied Stad Gent

Beschrijving: Het voetgangersgebied wordt uitgebreid naar het Patershol en het Veerleplein, de Predikherenlei en de Hoornstraat, het Koophandelsplein en de Zonnestraat, de omgeving Gouvernemenstraat en de as Kortedagsteeg – Walpoortstraat tot aan de Waalse krook.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): uitbreiding voetgangersgebied

Timing: vanaf 2016

Financiële impact: onbekend

Actie V6: Opmaak en realisatie raamplan fiets in de Gentse kanaalzone

Beschrijving: Uit een bevraging van VeGHO/VOKA Oost-Vlaanderen blijkt dat het aantal werknemers dat met de fiets naar het werk komt in de Gentse haven, stijgt. Ook blijkt dat meer werknemers de fiets willen gebruiken voor woon-werkverkeer, als ze kunnen beschikken over goede fietsinfrastructuur. Project Gentse Kanaalzone begeleidt daarom de opmaak van een raamplan fiets, in overleg met alle betrokken wegbeheerders in en rond de kanaalzone. Een goed fietsnetwerk moet immers ook goed aansluiten op de omliggende dorpen en de stad. Dit plan zal een lijst acties omvatten van ontbrekende en aan te leggen fietsinfrastructuur, maar ook acties rond heldere bewegwijzering en het stimuleren van het fietsgebruik.

Om woon-werkverplaatsingen naar de haven aantrekkelijker te maken met fiets wordt zo ondermeer de fietsinfrastructuur verbeterd in het koppingsgebied Doornzele Noord en Rieme-Zuid. Deze twee projecten lopen samen en gaan in de loop van 2015 in uitvoering. Daarnaast zal dit raamplan gebruikt worden bij (her)aanleg van wegen in het havengebied om te bepalen waar en hoe fietspaden aangelegd worden.

Uitvoerder: Project Gentse Kanaalzone

Betrokkenen: Havenbedrijf, dienst mobiliteit provincie, AWV, Gent, Zelzate, Evergem, omliggende gemeenten,...

Indicator(en): opmaak en realisatie raamplan

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V7: Heldere bewegwijzering van het fietsnetwerk (Functionele knooppunten en wegwijzers)

Beschrijving: Ontwerpen en invoeren van een beter systeem van fietsbewegwijzering op het terrein door gebruik te maken van een nieuw concept bewegwijzering:

- Stadsregionaal schakelpunt = overgang hinterland - grootstedelijk gebied

- Stadspoort = overgang randstedelijk gebied - kerngebied

Bij de overgang tussen stad en haven en de opmaak van het raamplan fiets in de Gentse kanaalzone (zie actie V6bis) worden deze bewegwijzeringsprincipes mee in rekening gebracht om zo het woon-werkverkeer met de fiets optimaal te ondersteunen.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): Provincie, Fietsersbond, AWV, buurgemeenten, havenbedrijf Gent

Indicator(en): invoering nieuwe bewegwijzering

Timing: 2020

Financiële impact: onbekend

Actie V8: Onderzoek naar hoogwaardig openbaar vervoer in de zuidelijke mozaïek

Beschrijving: Het uitvoeren van het nodige onderzoek om beter openbaar vervoer in de zuidelijke mozaïek te creëren. De bediening van deze zuidelijke mozaïek kan ook - indien de studie in die richting wijst - een aanzet zijn tot een vorm van ringlijn tussen Drongen en Destelbergen. Dergelijke tangentiële openbaar vervoerverbindingen ontbreken nu volledig, hoewel er een stijgende vervoersvraag is. Op basis van de onderzoeksresultaten worden mogelijke exploitatievormen op korte (busaanbod) en langere termijn (hoogwaardig OV, bus- en tramaanbod)

uitgewerkt en wordt gezamenlijk naar financiële mogelijkheden en middelen gezocht voor de realisatie van het weerhouden exploitatieconcept.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): De Lijn, Vlaamse overheid

Indicator(en): Stand van zaken van het proces/navolging vooropgestelde timing

Timing: 2017

Financiële impact: binnen bestaande middelen van de Stad Gent

Actie V9: Onderzoek naar een GEN en implementatie van maatregelen

Beschrijving: De NMBS onderzoekt de volgende jaren de uitwerking van een voorstadsnet rond Gent.

Uitvoerder: NMBS

Betrokkene(n): De Lijn, stad Gent, Provincie, andere gemeenten, Vlaamse overheid, andere actoren

Indicator(en): Stand van zaken van het proces

Timing: 2018

Financiële impact: onbekend

Actie V10: Implementatie van een autodeelplan in Gent

Beschrijving: Eén autodeelwagen kan tot 12 particuliere wagens vervangen. Bovendien blijkt uit onderzoek bij cambio-gebruikers in Brussel (2010) dat 18% van de ondervraagden hun eigen wagen van de hand deden na toetreding en dat ze meer gebruik maken van andere duurzame vervoersmodi: 25% van de ondervraagden maakt meer gebruik van bus of tram, 22% neemt meer de trein, 19% fietst vaker en 28% gaat meer te voet. Indien iedere inwoner zou autodelen, komt er een zee van ruimte vrij die op een meer kwalitatieve manier kan ingevuld worden. De stad Gent zal een autodeelplan opstellen met als doelstelling tegen 2020 20.000 autodelers te hebben. De focus wordt gelegd op:

- Financiële tegemoetkoming voor autodelers, zoals de terugbetaling van het lidgeld bij autodeelorganisaties.
- Oplossingen voor het parkeren van deelwagens, zoals gereserveerde parkeerplaatsen op de openbare weg en het uitreiken van parkeervergunningen voor deelwagens.
- Nieuwe, milieuvriendelijke deelwagens.
- Een proefproject waarbij de Stad Gent haar eigen vloot in toenemende mate deelt met de Gentenaars via een bestaande autodeelorganisatie.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): Autodeelorganisaties

Indicator(en): Implementatie autodeelplan, aantal autodelers

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V11: Modal shift naar binnenvaart bevorderen

Beschrijving:

(1) Slimme binnenvaart gaat op zoek naar nieuwe opportuniteiten. Nieuwe markten aanboren en nieuwe goederenstromen begeleiden, vormen een constante uitdaging. W&Z stimuleert daarom de permanente innovatie in water- en scheepsbouw. Innoverende vervoers- en overslagconcepten en best practices moeten ondernemingen toelaten en ertoe aanzetten meer gebruik van de binnenvaart te maken. Door gepaste maatregelen wordt er gezorgd dat binnenvaarttransport in een bredere range van marktsectoren en –condities competitief kan zijn.

W&Z zet verder in op het verhogen van het marktaandeel van de binnenvaart in het transport van gepalletiseerde goederen en afvalstromen. Ook het aanboren van nieuwe productgroepen zoals fast moving consumer goods, grote en ondeelbare elementen en concepten van stadsdistributie / stedelijke logistiek en kringlooeconomie bieden groei mogelijkheden voor de sector.

W&Z faciliteert proefprojecten waarvan de haalbaarheid wetenschappelijk aangetoond is en belangstelling bestaat in de markt. De opgebouwde kennis hieruit kan doorstromen naar de Vlaamse bedrijven.

(2) Subsidiering van een wekelijkse containershuttle via binnenvaart tussen havens van Gent en Antwerpen. Voorwaarde voor het ontvangen van deze subsidie is dat de shuttledienst minstens 3x per week volgens een vast schema plaatsvindt. Op deze manier kan de aan/afvoer gegarandeerd worden voor goederen die anders via de weg verspreid vervoerd worden.

Uitvoerder:

- (1) W&Z, DS
- (2) Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n):

- (1) industrie, FISN
- (2) nvt

Indicator(en):

- (1) Aantal opgezette proefprojecten
- (2) Aantal ton goederen via containershuttle vervoerd

Timing:

- (1) 2015-2020
- (2) opstart in 2015

Financiële impact:

- (1) overkoepelend project, afhankelijk van subsidieprogramma's
- (2) 200.000 euro

Actie V12: Uitbouw binnenvaartinfrastructuur via TEN-T 'Upgrading inland navigation infrastructure in port of Ghent'

Beschrijving: Voor de doorvoer van containers tussen de havens van Antwerpen, Zeebrugge en Rotterdam en het Noord-Franse hinterland, die vandaag voor het overgrote deel over de weg gebeurt, kan Gent een oplossing aanreiken via de binnenvaart. In Gent worden de trafieken gebundeld en overgeslagen op binnenvaartschepen. Dat zou bijdragen tot de decongestie van containerterminals in de mainports zonder dat de overheid moet investeren in nieuwe infrastructuur. Wel is er nood aan een optimalisatie van bestaande infrastructuur om de binnenvaart optimaal te kunnen accommoderen. De voorziene infrastructuurwerken zijn bedoeld om de toegankelijkheid van binnenschepen aan maritieme kaaien en dokken te verbeteren enerzijds en anderzijds om sommige verouderde binnenvaartinfrastructuur aan te passen aan de schaalvergroting van de binnenvaart. Hiertoe worden bestaande kaaimuren en aanlegsteigers gerenoveerd en nieuwe kaaimuren en aanmeervoorzieningen gebouwd terwijl verspreid in de haven bijkomende trappen en fenders voorzien worden.

Uitvoerder:

Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Aantal uitgevoerde werken

Timing: 2013-2015

Financiële impact: binnen bestaande middelen van het havenbedrijf, € 14,5 miljoen, waarvan € 1,45 miljoen via TEN-T subsidie

Actie V13: Uitbreiden van een bestaande multimodale terminal met spoor

Beschrijving: Ter hoogte van het Kluizendok wordt een multimodale terminal verder uitgebreid, waarbij eveneens een spoorverbinding voorzien wordt, bestaande uit 3 privé-sporen. Deze spoorlijnen takken vervolgens aan op het bestaande publieke spoor en zullen treinen tot 600m lengte kunnen ontvangen. Op deze manier wordt de bestaande terminal, die rechtstreeks aan het water ligt, optimaal via spoor ontsloten om overslag van goederen van zee-/binnenvaart naar spoor te faciliteren.

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): Privébedrijven

Indicator(en): Aangelegde infrastructuur

Timing: 2015 - 2016

Financiële impact: binnen de bestaande middelen van het Havenbedrijf

Actie V14: Voorzien van reserveringsstroken voor pijpleidingen bij ruimtelijke inrichting van nieuwe bedrijventerreinen

Beschrijving: Om transporten via de weg over korte afstand (bijvoorbeeld tussen bedrijven in het havengebied) te vermijden, moet het gebruik van pijpleidingen of transportbanden voor aan- of afvoer van goederen gestimuleerd worden. Aangezien op nieuw ontwikkelde bedrijventerreinen de samenstelling van de bedrijven en de mogelijke uitwisselingsopportunities nog niet gekend zijn, moet er reeds in een vroeg stadium ruimte

voorzien worden voor dergelijke infrastructuur. Bij uitgifte van nieuwe gronden worden daarom reserveringsstroken voorzien, die door de concessionaris in gebruik genomen mogen worden voor tijdelijke bestemmingen. Indien nodig kunnen deze reserveringsstroken in een latere fase gebruikt worden om pijpleidingen of transportbanden te voorzien voor transport van goederen of stromen over korte afstand (vb. uitwisseling van reststromen tussen bedrijven in het havengebied).

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): n.v.t.

Indicator(en): Lengte reserveringsstroken

Timing: continu

Financiële impact: onbekend

2.3 Acties ter bevordering van een groen voertuigenpark

Actie V15: Standpunt m.b.t. de invoering van een LEZ in de Stad Gent bepalen

Beschrijving: De invoering van een lage-emissiezone kan een oplossing zijn om roetconcentraties afkomstig van verkeer versneld te reduceren in knelpuntgebieden. Een lage-emissiezone werkt echter niet in op de verkeersstromen. De stad Gent heeft als ambitie om een definitief standpunt in te nemen over het al dan niet invoeren van een lage-emissiezone. De stad Gent wil met de betrokken actoren de kosten en baten van een LEZ afwegen.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Beslissing over al dan niet invoering LEZ

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V16: Verspreiden van goede voorbeelden Milieucharter en Lean & Green

Beschrijving: In de actieplannen van het Milieucharter van VOKA Oost-Vlaanderen en het Lean & Green-traject van het Vlaams Instituut voor de Logistiek kunnen bedrijven zelf mobiliteitsacties voorstellen. Deze acties kunnen echter ook interessant zijn voor toepassing binnen andere bedrijven (bv. het oppompen van banden van vrachtwagens met N₂ bij Mervielde, wat leidt tot brandstofbesparing). VOKA, de logistieke consultants,... moeten deze 'goede voorbeelden' dus maximaal kenbaar maken en verspreiden.

Uitvoerder: VOKA, VIL

Betrokkene(n): logistieke consultants dMOW, W&Z, ...

Indicator(en): n.v.t.

Timing: continu

Financiële impact: geen

Actie V17: aankoopbeleid De Lijn: rekening houdend met de investeringsmiddelen worden de bestaande bussen voor de Gentse stadslijnen bij voorkeur vervangen door hybride dieselbussen

Beschrijving: De Lijn streeft op lange termijn naar een elektrificatie van haar wagenpark. Op kortere termijn worden de bestaande bussen, ingezet op Gentse stadslijnen, dewelke in aanmerking komen voor vervanging, bij voorkeur vervangen door hybride dieselbussen en dit binnen de budgettaire mogelijkheden van De Lijn. Er wordt niet geïnvesteerd in andere brandstoftypes zoals CNG om een lock-in te vermijden.

Uitvoerder: De Lijn

Betrokkene(n): /

Indicator(en): aantal nieuw aangekochte hybride dieselbussen

Timing: 2016 - 2020

Financiële impact: onbekend

Actie V18: Vertramming van lijn 7 en lijn 3

Beschrijving: Momenteel lopen de studies voor de vertramming van deze lijnen. Voor lijn 7 is het MER definitief. Er wordt gemikt op de aanvang van de werken in de loop van 2018 afhankelijk van de studiefase en de beschikbare middelen.

Voor lijn 3 wordt de MER verwacht in 2016 en afhankelijk van de studiefase en de beschikbare investeringsmiddelen wordt gemikt op een aanvang van de werken begin 2019. Deze actie is gelinkt met actie V39 waar de keuze van de inrichtingsvariant voor de Heuvelpoort wordt bekeken.

Uitvoerder: De Lijn

Betrokkene(n): Stad Gent, AWW

Indicator(en): Stand van zaken van het proces/navolging vooropgestelde timing

Timing: Lijn 7: 2018 (start uitvoering); Lijn 3: 2019 (start uitvoering)

Financiële impact: onbekend

Actie V19: Vergroenen stedelijk wagenpark van de stad Gent

Beschrijving: De Stad Gent kiest de komende jaren voor de verdere vergroening van haar vloot, ook voor haar zware voertuigen. Waar het mogelijk is, wordt er resoluut gekozen voor elektrische of CNG

voertuigen. Door een centralisatie van haar diensten, het gebruik van een reservatietool voor poolwagens en het gebruik van deelwagens kan de vloot efficiënter gebruikt worden en ook afgebouwd worden. De Stad Gent kiest er voor om de budgetten voor de fossiele brandstoffen van voertuigen te verminderen met 15 % tegen 2019. Groener vervoer is dan ook een logische keuze. Het aanbod is breed en gedifferentieerd volgens de behoeften: fietsen, E-fietsen, OV, elektrische-voertuigen, CNG-voertuigen of hybride voertuigen.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Gebruik van fossiele brandstoffen van voertuigen verminderen met 15 % tegen 2019

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V20: Vergroenen stedelijk wagenpark van Evergem

Beschrijving: Dienstwagens worden indien nodig vervangen door elektrische voertuigen of ecowagens. Voorbeelden: de aanschaf van een elektrische koerierwagen en 3 (lichte) vrachtwagens op CNG in de loop van 2015.

Uitvoerder: gemeente Evergem

Betrokkene(n): /

Indicator(en): aantal in dienst genomen elektrische of ecowagens

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V21: Vergroenen van voer- en vaartuigenpark van het havenbedrijf

Beschrijving: Het Havenbedrijf geeft het goede voorbeeld door de vergroening van haar eigen wagen- en vaartuigenpark en het stimuleren van groener vervoer voor woon-werk verkeer. Sinds 2013 werden al een hybride (voor langere afstanden) en elektrisch dienstvoertuig (voor afstanden binnen het havengebied) aangekocht, bij de vervanging van de andere dienstvoertuigen wordt ook maximaal naar hybride voertuigen gekeken. Daarnaast werden op de parking 2 elektrische laadpalen geïnstalleerd, die ook door bezoekers gebruikt mogen worden. Het Havenbedrijf beschikt daarnaast ook over een aantal werkbotten (voor brandblussen, waterlevering, afvalinzameling,...). Bij vernieuwing/vervanging van deze boten wordt onderzocht of meerdere functies gecombineerd kunnen worden en welke motor daarvoor het beste geschikt en het meest efficiënt is. Tot slot kunnen werknemers voor woon-werkverkeer ofwel een elektrische ofwel een gewone bedrijfsfiets krijgen.

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Aantal aangekochte of omgebouwde voer- en vaartuigen

Timing: continu

Financiële impact: onbekend

Actie V22: Onderzoek naar het opnemen van bijkomende milieukeurmerken zoals ecoscore bij het toekennen van taxivergunningen.

Beschrijving: In het stedelijke reglement wordt opgelegd dat alle taxivoertuigen moeten voldoen aan de strengste geldende Europese emissienormen. Momenteel beantwoorden alle taxi's in Gent aan de Euro 5-norm. Alle nieuwe taxi's moeten aan de Euro 6-norm voldoen. Er wordt onderzocht of er bijkomende voorwaarden m.b.t. ecoscore kunnen worden opgelegd.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): taxisector

Indicator(en): aangepast taxireglement aan laatst geldende normen

Timing: 2016-2020

Financiële impact: geen

Actie V23: Nagaan hoe bij een eventuele wijziging van het taxidecreet mogelijkheden kunnen worden opgenomen om de taxisector op lokaal niveau te vergroenen.

Beschrijving: Naar aanleiding van nieuwe innovaties binnen de sector (zoals de opkomst van Uber) wordt onderzocht of de Vlaamse taxiregeling en de reglementering voor het vervoer van voertuigen met bestuurder moet worden geactualiseerd. Als blijkt dat een aanpassing wenselijk is zal worden nagegaan hoe binnen het geactualiseerde kader ook mogelijkheden kunnen worden opgenomen om de taxisector op lokaal niveau verder te vergroenen.

Uitvoerder: dLNE/MOW

Betrokkene(n): taxisector

Indicator(en): /

Timing: 2017-2018

Financiële impact: geen

Actie V24: Faciliteren CNG tanklocaties

Beschrijving:

(1) Momenteel zijn de tankmogelijkheden voor CNG in de Gentse regio beperkt. We ijveren voor minstens 1 extra CNG tankmogelijkheid (met als prioriteit omgeving Proeftuinstraat) die publiek kan opengesteld worden en kan gebruikt worden voor het bevoorraden van voertuigen binnen de stadsvloot en bij Ivago.

(2) Ter hoogte van het Skaldenpark in de Gentse haven, rechtover de truckparking, is in 2015 een eerste CNG-tankstation in aanleg. Daarnaast zal een marktverkenning uitgevoerd worden om ter hoogte van het nieuwe bedrijventerrein Rieme-Noord ook een tankstation voor alternatieve brandstoffen aan te trekken. Het Havenbedrijf ondersteunt alle initiatieven die hierrond gebeuren binnen het havengebied.

Uitvoerder:

(1) Stad Gent

(2) Havenbedrijf

Betrokkene(n): IVAGO, AWV, Ruimte Vlaanderen

Indicator(en): Aantal publieke CNG tanklocaties in de Gentse agglomeratie

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V25: Uitbouw publiek toegankelijke elektrische laadpalen op strategische locaties (P+R, ondergrondse parkeergarages, etc.)

Beschrijving: Een voorwaarde voor een succesvolle introductie van elektrisch vervoer is de aanwezigheid van voldoende oplaadinfrastructuur. Elektrische mobiliteit in de stad Gent wordt gefaciliteerd door het plaatsen van elektrische laadpunten op diverse strategische locaties in de stad.

- Voor bezoekers en werknemers worden o.a. laadpalen voorzien op P+R parkings, in ondergrondse parkeergarages en op private parkeerfaciliteiten van werkgevers;
- Voor bewoners zullen o.a. geclusterde buurtparkings ingericht worden die zullen worden uitgerust met oplaadinfrastructuur.

Uitvoerder: Stad Gent, AWV voor P&R

Betrokkene(n): Havenbedrijf Gent, (Eandis)

Indicator(en): Aantal publiek toegankelijke laadpalen

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V26: Uitwerken en uitvoeren van het Vlaams actieplan Clean Power for Transport

Beschrijving: Eind 2014 werd de Europese richtlijn 'Clean power for transport' gepubliceerd (zie deel B, tabel 23). In Vlaanderen werd eind 2015 een actieplan goedgekeurd om de doorbraak van deze voertuigen te ondersteunen. Het actieplan vertrekt vanuit de vaststelling dat elektriciteit momenteel de beste perspectieven biedt in de zoektocht naar een koolstofarme en milieuvriendelijke mobiliteit tegen 2050, zeker in combinatie met hernieuwbare energiebronnen. Aardgas (liefst onder vorm van biogas) kan er in tussentijd mee voor zorgen dat de vloot snel milieuvriendelijker wordt en is ook makkelijker toepasbaar voor grotere voer- en vaartuigen (vrachtwagens, schepen, ...). De belangrijkste maatregelen beogen een stimulering van de markt van milieuvriendelijke voertuigen en de snelle uitbouw van de benodigde infrastructuur. Om hierin vooruit te gaan en een significante uitrol van laad- en tankinfrastructuur op gang te krijgen, zijn actieve stimulansen nodig. Concrete maatregelen en instrumenten worden hiertoe uitgewerkt op Vlaams niveau.

Uitvoerder: dLNE

Betrokkene(n): overheden en externen betrokken in het CPT-proces, waaronder, dMOW, AWV, De Lijn, W&Z, dEWI, dFB, steden en gemeenten, (Eandis), ...

Indicatoren: aantal batterij elektrische wagens, plug-in hybride wagens, CNG-wagens, laadpunten, CNG-tankstations, waterstof-tankstations, aantal walstroompunten

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V27: Vermijden van stationair draaien van vrachtwagenmotoren

Beschrijving: Lokaal kan het stationair draaien van vrachtwagenmotoren (bv. koelwagens of vrachtwagens die langdurig parkeren) leiden tot luchtverontreiniging. In eerste instantie zal nagegaan worden op welke locaties (bedrijventerreinen en parkeerterreinen) in praktijk het stationair draaien nog vaak voorkomt. Vervolgens zal bekeken worden of via het gericht aanleggen van elektriciteitsvoorzieningen door de terreinbeheerder, of via opname van bijzondere vergunningsvoorwaarden die het langdurig stationair draaien van koelwagens verbiedt, het aantal locaties waar vrachtwagens stationair draaien systematisch kan worden teruggedrongen. Tot slot zullen de nodige maatregelen worden geïmplementeerd.

Uitvoerder: het Havenbedrijf Gent voor de percelen in eigendom van het havenbedrijf; de stad Gent en de gemeenten Evergem en Zelzate voor hun grondgebied, de provincie als vergunningverlenende overheid

Betrokkene(n): bedrijven waar stationair draaien vaak voorkomt

Indicator(en): aantal locaties waar gerichte maatregelen worden genomen om het stationair draaien terug te dringen

Timing: 2016-2019

Financiële impact: onbekend

Actie V28: Onderzoek naar het hanteren van milieucriteria bij het vergunningenbeleid voetgangersgebied Gent

Beschrijving: Er wordt onderzocht of de vergunningen tijdens de spertijd voor toegang tot het voetgangersgebied gekoppeld kunnen worden aan voertuigenmerken (zoals emissievoorwaarden). **Uitvoerder:** Stad Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): al dan niet invoering milieu-criteria bij vergunningenbeleid voetgangersgebied

Timing: 2016-2020

Financiële impact: geen

Actie V29: Vergroening binnenvaart

Beschrijving:

(1) Het gebruik van alternatieve aandrijving in de binnenvaart wordt in een aantal innovatieve projecten getest, zoals het gebruik van elektrische aandrijvingen, waterstof als alternatieve brandstof, net zoals de combinatie van meerdere kleine motoren. Daarnaast worden steunmaatregelen voorzien ter vergroening van de bestaande binnenvaartvloot, zoals verdere steunmaatregelen voor de hermotorisatie van kleine schepen,

nabehandelingstechnieken aan boord van middelgrote en grote schepen en eventueel onderzoek naar de mogelijkheden van het gebruik van EURO 6-vrachtwagenmotoren aan boord van binnenvaartschepen.

(2) Het Havenbedrijf Gent voorziet de bouw van 6 walstroompunten aan de Rigakaai (voor riviercruises). Indien subsidies verkregen worden, zullen bijkomende walstroompunten ter hoogte van het insteekdok in het Sifferdok (voor binnenvaart) voorzien worden.

(3) Aan de grote sluis van Evergem worden binnen TEN-T nieuwe walstroomkasten geplaatst (zie actie 41, lopend beleid). Daarnaast zullen in 2016 drie extra walstroomkasten gebouwd worden op een locatie opwaarts de sluis om zo tegemoet te komen aan de vraag, met cofinanciering uit het Klimaatfonds. Ook op andere locaties buiten de Gentse regio zullen de waterwegbeheerders verder werk maken van de uitbouw van het walstroomnetwerk.

Uitvoerder: W&Z, NV De Scheepvaart, Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): dMOW en dLNE, sectororganisaties en binnenvaartondernemers in het Flanders Inland Shipping Network

Indicator(en):

(1) aantal schepen dat ondersteund werd om te vergroenen

(3) gebruik walstroomkasten

Timing:

(1) 2015 - 2020

(2) 2015-2017

(3) 2016

Financiële impact:

(1) afhankelijk van subsidieprogramma's en partners

(2) 650.000 euro – 700.000 euro

(3) 365.000 euro

Actie V30: Herziening differentiatie havengelden voor scheepvaart in functie van verbetering luchtkwaliteit

Beschrijving: Om de transitie naar schonere brandstoffen of reductie van impact op lucht versneld door te voeren, is het belangrijk dat de differentiatie complementair werkt aan het gevoerde milieubeleid (lokaal, nationaal en internationaal). De manier waarop deze differentiatie wordt vorm gegeven is nl. bepalend voor het behalen van de doelstellingen. Er zal bekeken worden of andere indices of andere vormen van differentiatie meer effectief zijn voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van studiewerk dat op Europees niveau is uitgevoerd en praktijkervaringen uit andere havens.

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): Rederijen, binnenvaart

Indicator(en): Aantal schepen waarvoor korting verleend wordt

Timing: 2016-2017

Financiële impact: onbekend

2.4 Acties ter vermindering van de blootstelling die inspelen op de verkeersafwikkeling

Actie V31: Invoering van een circulatieplan Gent

Beschrijving: De invoering van het circulatieplan heeft als doel de binnenstad te verdelen in 7 sectoren door het uitvoeren van knippen in assen van doorgaand verkeer.

Autoverkeer van de ene naar de andere sector kan enkel via de stadsring. Hierdoor wordt doorgaand verkeer via de stadsring geleid en de binnenstad gereserveerd voor automobilisten die er een bestemming hebben. Dat zal de bereikbaarheid van de binnenstad gevoelig vergroten en de leefbaarheid van het gebied verbeteren.

Uitvoerder:

Stad Gent

Betrokkene(n):

De Lijn/AWV

Indicator(en): invoering circulatieplan

Timing: 2016 en verder (in voorbereiding)

Financiële impact: raming rond 500.000 euro

Actie V32: Onderzoek naar optimalisatie van R40 voor het gemotoriseerd verkeer

Beschrijving: D.m.v. een studie, de doorstroming voor alle modi op en rond de R40 trachten te optimaliseren door o.a. alle lichtengeregelde kruispunten op de R40 te herbekijken met oog voor groene golven, doorstroming OV, segmentering en de uitgangspunten uit het nieuwe mobiliteitsplan van de stad. Finaliteit is te komen tot nieuwe V-plannen en de implementatie ervan in de aansturende verkeerscomputer. Daarnaast kunnen flankerende infrastructurele maatregelen nodig zijn (bv. afslagstrook verlengen,...)

Uitvoerder: Gent/AWV

Betrokkene(n): De Lijn

Indicator(en): doorstroming van de verschillende modi op R40

Timing: 2015-2016

Financiële impact: studie en implementatie V-plannen is reeds begroot. Eventuele bijkomende infrastructurele maatregelen zullen op het lopende AWV-jaarprogramma genomen worden

Actie V33: Onderzoek naar een duurzaam en leefbaar alternatief voor het viaduct de B401 (fly-over)

Beschrijving: De B401 (de zogenaamde fly-over) leidt het gemotoriseerde verkeer rechtstreeks van de autosnelweg E17 tot in het centrum van Gent. De dominante infrastructuurbundel uit de jaren '70 legt een zware claim op de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit van Ledeborg, de Bellevuewijk en het Zuidpark. Hij veroorzaakt ook een onevenwichtige verkeersdruk in het zuidwestelijke gedeelte van de binnenstad. Door de schaalgrootte en dominantie van de infrastructuur overstijgt een toekomstvisie voor de B401 het louter kanaliseren en omleiden van verkeersstromen. Dit vraagt een geïntegreerde benadering op het niveau van nieuwe stadsontwikkeling, met daarin een grootschalig vernieuwend mobiliteitsconcept. De bestaande strategische visie stelt dat de betekenis van de B401 binnen de Gentse wegenhiërarchie van het zelfde niveau dient te zijn als de andere primaire verbindingen R4 – R40 (Drongensesteenweg en Afrikalaan). Het gedeelte R40-E17 is het voorwerp van een planproces dat in 2014 is opgestart. De bedoeling is om deze infrastructuur in de toekomst in ieder geval te gaan koppelen aan een grote stedelijke P+R die op zijn beurt gekoppeld is aan een sterke drager van openbaar vervoer.

Uitvoerder: Stad Gent, AWV

Betrokkene(n): De Lijn/MOW

Indicator(en): Procesverloop

Timing: 2016-2020

Financiële impact: 100.000 euro

Actie V34: Evaluatie raamplan voorlopige zuidelijke havenring

Beschrijving: In de periode 2004-2005 werd voor de zuidelijke oost-westverbinding tussen R4-oost en R4-west een raamplan opgemaakt, het raamplan voorlopige zuidelijke havenring Gent. In dit raamplan werden 2 mogelijke routes voor doorgaand verkeer in overweging genomen, de route New Orleansstraat en de route Port Arthurlaan. Uiteindelijk werd hierover toen geopteerd (en beslist) voor de New Orleansstraat. De bewoners van Muide-Meulestede zijn vragende partij om te onderzoeken of het tracé van de voorlopige zuidelijke havenring tussen de Pauwstraat en de Meulestedebrug kan verlegd worden van de New Orleansstraat naar de Port Arthurlaan. In 2016 zal het Projectbureau Gentse Kanaalzone in overleg met alle betrokkenen beide tracés (her)evalueren. Verschillende aspecten worden daarbij in rekening gebracht: leefbaarheid van de omwonenden, realiseerbaarheid (technische mogelijkheden), aansluiting op nieuwe Meulestedebrug, leefbaarheid van de economische activiteiten aan de Port Arthurlaan, veiligheid (en beveiliging) in het bijzonder in relatie tot de havenactiviteiten, ...

Uitvoerder: Projectbureau Gentse Kanaalzone

Betrokkene(n): stad Gent, Havenbedrijf Gent, bewonersgroep Muide-Meulestede, AWV, W&Z,...

Indicator: rapport met onderzoeksresultaten

Timing: 2016

Financiële impact: 30.000 euro

Actie V35: Uitwerken van optimalisatiescenario's van de snelheid langs de E17 en R4 in functie van de impact op het verkeer en de luchtkwaliteit

Beschrijving:

Het dLNE onderzoekt samen met het AWV of en onder welke voorwaarden de snelheid langs de E17 (van Gentbrugge tot Zwijnaarde) en de R4 kan worden geoptimaliseerd in functie van een verbetering van de luchtkwaliteit (NO₂, PM_{2,5}) en een goede werking van het verkeerssysteem (veiligheid, doorstroming, ...). Verschillende scenario's (met verschillende maximale snelheden, tijdsvensters en locaties) worden hierbij onderzocht, zowel op korte als op lange termijn. Op korte termijn wordt o.a. ook nagegaan wat de effecten zijn van een betere handhaving van de huidige snelheidslimieten langs de betrokken tracés. Bij de scenario's op lange termijn wordt ook onderzocht wat de effecten zijn van een doorgedreven technologische verbetering van het wagenpark (t.o.v. de autonome ontwikkeling) om de effectiviteit van een snelheidsoptimalisatie beter te kunnen duiden.

Het AWV staat in voor het onderzoek naar de verkeersaspecten terwijl het dLNE instaat voor het onderzoek naar de luchtkwaliteitsmodelleringen en de coördinatie.

Uitvoerder: dLNE (trekker), AWV

Betrokkene(n):VVC

Indicator(en): conclusies m.b.t. de mogelijkheden

Timing: 2016-2018

Financiële impact: 100.000 € (luchtkwaliteitsonderzoek, onderzoeksbudget LNE), 100.000 € (verkeersonderzoek, werkingsbudget AWV/VVC)

Actie V36: Vrachtwagenennetwerk verbeteren in de omgeving van Evergem om doorgaand verkeer in woonkernen te vermijden

Beschrijving: Om doorgaand verkeer in woonkernen te vermijden (zie ook beschrijving lopend beleid over het vrachtwagenrouteplan voor het Gentse havengebied en het Vlaams vrachtroutennetwerk (Luchtkwaliteitsplan) bestaat de definitieve oplossing erin de R4 om te vormen de huidige aantakkingen te doen verdwijnen waardoor het voor vrachtwagens onmogelijk is om door dorpskernen te rijden. In afwachting hiervan worden andere maatregelen genomen. Momenteel is men bezig met de startnota voor de heraanleg van wegen die deels industriegebied, deels buffergebied, deels woongebied zijn in Belzele. Er wordt nagegaan of het knippen van straten tussen industriegebied en woonzone wenselijk/mogelijk is. In Evergem centrum zal een tonnagebeperking komen in de loop van 2017. Dit zal na de uitvoering van de geplande werken in Elslo zijn. Er wordt door het gemeentebestuur geijverd om een aangepaste bewegwijzering in de dorpskern in te voeren om het zware verkeer te kunnen omleiden. De aanleg van de N458b (verbinding tussen ovaal van Wippelgem en N458) kan hier in de toekomst een oplossing voor zijn. Indien het probleem blijft, dan zal een tonnagebeperking in Kluizen worden ingevoerd.

Uitvoerder: Evergem

Betrokkene(n): AWV, dMOW

Indicator(en): Reductie doorgaand verkeer in de dorpskernen

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V37: Onderzoek en implementatie vrachtroutennetwerk in functie van circulatie binnenstad

Beschrijving: Het vrachtroutennetwerk op mesoniveau wordt aangevuld met lokale vrachtroutes. Het vrachtverkeer in het centrum zal verder opgenomen worden bij de uitwerking van het circulatieconcept voor de binnenstad. Uiteraard geldt voor zwaar vervoer ook dat doorgaande bewegingen doorheen het R40 gebied niet langer wenselijk zijn. Bovendien zal er een flankerend beleid voorzien worden dat er uit bestaat dat bedrijven dienen op de hoogte worden gesteld over de meest aangewezen route naar hun bedrijf. Deze informatie dienen zij vervolgens mee te delen aan hun chauffeurs maar ook aan hun leveranciers. Het vrachtrouteplan kan ook opgenomen worden op de website van de stad.

Ook de GPS providers dienen op de hoogte gebracht te worden van de preferentiële routes. Het gebruik van de officiële vrachtwagenparkeerplaatsen zal gepromoot worden om zo de hinder van geparkeerde vrachtwagens verder te beperken. Enkele van deze parkeerplaatsen zullen verder uitgebouwd worden om het gebruik van deze plaatsen te stimuleren. Hiernaast zal er informatie verspreid worden over de bestaande shuttle tussen de haven en het centrum.

Uitvoerder: stad Gent

Betrokkene(n): AWV, dMOW

Indicator(en): /

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V38: Maximaal rekening houden met de effecten op de luchtkwaliteit bij de keuze van de inrichtingsvariant voor de Dampoortknoop.

Beschrijving: Om de doorstroming van het verkeer op het knooppunt Dampoort te verbeteren zal dit punt in de toekomst heringericht worden. Een paar jaar terug is er een verkennend ruimtelijk onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke inrichting van deze knoop. Uiteindelijk werden een tunnel voor autoverkeer (van Koopvaardijlaan naar Kasteellaan) alsook een gelijkgrondse oplossing als meest haalbare opties naar voor geschoven.

Er worden in 2015 voorbereidingen gemaakt om de plan MER-procedure (Milieu-effectenrapportage, waarin ook luchtkwaliteit wordt bekeken) op te starten.

Volgende varianten zullen indien mogelijk worden bekeken:

- Gelijkgronds kruispunt-scenario:
- Tunnelscenario
- Brugscenario

Bij de keuze van de inrichtingsvariant zal zo maximaal mogelijk rekening gehouden worden met de effecten op de luchtkwaliteit.

Uitvoerder: Stad Gent

Betrokkene(n): Vlaamse overheid, De Lijn, NMBS

Indicator(en): procesverloop

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

Actie V39: Maximaal rekening houden met de effecten op de luchtkwaliteit bij de keuze van de inrichtingsvariant voor de Heuvelpoort.

Beschrijving: In het kader van de vertramming van lijn 7 (zie actie V20), en met het oog op een betere doorstroming van het verkeer op het kruispunt Heuvelpoort, zal dit punt heringericht worden. Binnen de opmaak van het Project-MER voor de vertramming van Lijn 7 is de herinrichting van de Heuvelpoort onderwerp van studie. Om de effecten van de herinrichting op de luchtkwaliteit goed in te schatten, is het aangewezen om de verbeteringsmogelijkheden hiervan in beeld te brengen. Bij de uiteindelijke keuze van herinrichting van dit kruispunt wordt in het kader van de MER-procedure maximaal rekening gehouden met de effecten hiervan op de luchtkwaliteit.

Uitvoerder: De Lijn

Betrokkene(n): Vlaamse overheid, Stad Gent

Indicator(en): procesverloop

Timing: 2016-2020

Financiële impact: onbekend

3 Industrie

3.1 Operationele doelstellingen

Om het effect van maatregelen op te volgen en indien nodig bij te sturen, zijn er operationele doelstellingen geformuleerd.

- **Operationele doelstelling: een absolute afname van de totale geleide emissies fijn stof afkomstig van de sector industrie, bekeken vanaf het huidige referentiejaar 2016.**

Indicator: de totale hoeveelheid geleide emissies fijnstof (enkel berekenbaar voor de IMJV rapporteringsplichtige bedrijven in de Gentse kanaalzone en de agglomeratie Gent) voor de bedrijven.

3.2 Acties

Hiernavolgend worden de nieuwe acties beschreven. Ze zijn gericht op het beter in kaart brengen van stofgevoelige activiteiten, bijkomende maatregelen om stof te reduceren en informering en opleiding.

Actie I1: Beter in kaart brengen van stofgevoelige bedrijven en potentieel bijkomende maatregelen

Beschrijving: Beter in kaart brengen van stofgevoelige bedrijven (waaronder veeteeltbedrijven) op basis van de gerapporteerde geleide/diffuse stofemissies (IMJV) en terreinkennis (vergunningverleners, havenbedrijf,...) en bepalen van hun impact op luchtkwaliteit. Op basis van deze inventaris wordt uitgezocht waar en hoe bijkomende maatregelen mogelijk zijn, bij klasse 1- én klasse 2- bedrijven (kanaalzone en andere industriezones in de agglomeratie Gent).

Uitvoerder: dLNE – ALHRMG en AMV

Betrokkene(n): Havenbedrijf Gent, stad Gent, gemeente Evergem en Zelzate, prov. O-VI

Indicator(en): Lijst van de stofgevoelige bedrijven + bijkomend opgelegde maatregelen

Timing: 2016-2020

Financiële impact: geen

Actie I2: Onderzoek naar en implementatie van bijkomende reductiemaatregelen voor fijn stof bij ArcelorMittal Gent

Beschrijving: Implementatie van bijkomende reductiemaatregelen ter reductie van de geleide en niet-geleide fijn stof uitstoot van ArcelorMittal Gent. De onderbouwing van de bijkomende maatregelen vloeit voort uit het milieu-effectenrapport dat in 2015 wordt goedgekeurd, en uit de toetsing aan de nieuwe BREF Iron and Steel. Voor het formuleren van bijkomende vergunningsvoorwaarden zal ook uitgegaan worden van het stofrapport dat het bedrijf medio 2014 heeft opgesteld.

Uitvoerder: ArcelorMittal Gent, vergunningverlenende overheid

Betrokkene(n): dienst MER, dLNE, AMV

Indicator(en): Ton fijnstofreductie die voortvloeit uit bijkomende vergunningsvoorwaarden

Timing: 2016-2017

Financiële impact: Te bepalen

Actie I3: Beperking emissies bij kortstondige opslag

Beschrijving: Inventarisatie van toelatingen voor kortstondige opslag onder voorkaaregime, verleend door de havenkapitein en, indien nodig, opname van maatregelen om stofemissies te beperken.

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent

Betrokkene(n): /

Indicator(en): aantal getroffen maatregelen

Timing: 2016 - 2020

Financiële impact: binnen bestaande werking

Actie I4: Afspraken rond informatie-uitwisseling toelatingen voorkaaregime en rond toezicht activiteiten voorkaaien

Beschrijving: Maken van afspraken over informatie-uitwisseling inzake de toelatingen onder voorkaaregime en het toezicht op de activiteiten op de voorkaaien (milieuvergunningsplichtige activiteiten versus activiteiten onder voorkaaregime).

Uitvoerder: Havenbedrijf Gent en dLNE - AMI

Betrokkene(n): /

Indicator(en): Gemaakte afspraken

Timing: 2015-2019

Financiële impact: binnen bestaande werking

Actie 15: Beperken opwaaiend stof vanop (gewest)wegen en bedrijfsterreinen in het havengebied

Beschrijving:

- (1) Het bijstellen (indien nodig) van het bestaand onderhoudsprogramma voor het vegen van de havenwegen en haventerreinen.
- (2) Verder uitvoeren en indien nodig bijstellen van het veegprogramma van de gewestwegen in beheer door AWV.
- (3) Sensibiliseren én controleren van de bedrijven voor het stofvrij houden van hun bedrijfsterreinen (zoals opgenomen in de vergunningsvoorwaarden).
- (4) Het systematisch afdekken van alle vrachtwagens die stuifgevoelige goederen vervoeren, in het bijzonder bij transport over korte afstand.

Uitvoerder:

- (1) Havenbedrijf Gent
- (2) AWV
- (3) AMI (handhaving) en havenbedrijf Gent (sensibilisatie + handhaving bepalingen concessiecontract in geval van concessionaris op gronden van het havenbedrijf)
- (4) betrokken bedrijven en lokale toezichthouders

Betrokkene(n): /

Indicator(en): 1) en 2) aantal bijgestelde programma's, 3) en 4) aantal uitgevoerde sensibiliseringsacties/controles

Timing: 2016 - 2020

Financiële impact: In functie van de oppervlakte en intensiteit van het veegprogramma

4 Gebouwenverwarming en andere niet-mobiele bronnen

4.1 Operationele doelstellingen

Om het effect van de maatregelen op te volgen en indien nodig bij te sturen, zijn twee operationele doelstellingen geformuleerd:

- **Operationele doelstelling 1: Afname van de bijdrage van houtverbranding tot de gemeten luchtverontreiniging**
Indicator: gemeten concentratie met de aethalometer (onderscheid verkeer/houtverbranding) bij begin en einde plan.
- **Operationele doelstelling 2: Terugdringen van het aantal geregistreerde klachten met betrekking tot het thema lucht**
Indicator: Aantal ontvangen klachten bij de lokale overheden

4.2 Acties

Hierna is een overzicht van de acties gegeven.

Actie G1: Opmaak van een Vlaams actieplan voor het terugdringen van de uitstoot van luchtpolluenten en van de geur- en rookhinder door houtkachels

Beschrijving: Het Vlaamse Gewest zal een actieplan uitwerken met als oogmerk (1) het terugdringen van de fijnstofuitstoot door houtkachels en (2) het terugdringen van het aantal gehinderden door houtkachels. Dat actieplan zal opgesteld worden in samenwerking met de diverse bevoegde overheidsentiteiten (dLNE, dept. Ruimte Vlaanderen, VMM, OVAM, VEA, FOD Leefmilieu) en de sectorfederaties voor productie en plaatsing van houtkachels.

De drie grote assen waar tijdens de uitwerking van het actieplan rond gewerkt zal worden zijn:

1. Het versnellen van de vernieuwing van het houtkachelpark
2. Betere installatie, gebruik (incl. kwalitatieve brandstof) en onderhoud van het kachelpark
3. Betere plaatsing van schouwmonden bij nieuwbouwwoningen

Centraal daarbij is het uitwerken van een doelgroepgerichte en effectieve sensibilisatie en communicatie, waardoor de bezitters van houtkachels geactiveerd worden om bij de aankoop en het onderhoud van de houtkachel en bij de plaatsing van de schouwmond milieu-aspecten mee in overweging te nemen. Daarnaast wordt ook gedacht aan een gerichte communicatie ten aanzien van lokale besturen, verkopers en installateurs van houtkachels, architecten, aannemers,...

Parallel met het uitwerken van het communicatieplan, zal onderzocht worden op welke manier slimme en doelgerichte wetgeving, zowel lokaal als regionaal, kan ingezet worden om een performanter houtkachelpark en minder hindersituaties te bereiken. Het aspect handhaving zal daarbij in detail geanalyseerd worden.

Uitvoerder: dLNE: ALHRMG

Betrokkene(n): VMM, OVAM, VEA, dept. Ruimte Vlaanderen, FOD Leefmilieu, Agoria

Indicator(en): nog te bepalen

Timing: 2016-2017

Financiële impact: zal pas duidelijk worden tijdens de uitwerking van het actieplan

Actie G2: Lokale besturen nemen inspanningen om bij het grote publiek volgende thema's onder de aandacht te brengen: (1) het goed gebruik van de houtkachel, (2) het ontraden van stoken op dagen met slechte luchtkwaliteit en (3) het verbod op verbranding in open lucht.

Beschrijving:

Gemeentelijke communicatiekanalen (informatiebladen en -websites), provinciale informatiekkanalen (waaronder 'Duurzaam wonen en bouwen') en organisaties zullen worden ingezet om de stook slim campagne onder de aandacht te brengen. Er zal bij hinder en klachten ook reactief gecommuniceerd worden naar de wijk of buurt m.b.v. hiertoe bestemde folders/flyers. Het draaiboek "Stook je gezondheid niet op" is hierbij een goede leidraad.

In de toekomst zal er een lijst van gecertificeerde installateurs beschikbaar zijn. Op gemeentelijk niveau zal deze informatie naar de burger verspreid worden via de meest geschikte kanalen.

Er zal gezocht worden naar een lokale waarschuwingdrempel voor piekdagen met slechte luchtkwaliteit. In samenspraak met de VMM en IRCEL zal bekeken worden wat de meest geschikte voorspellingsparameter hiervoor is. Piekdagen zullen via digitale media gecommuniceerd worden. Er kan op overschrijdingsdagen bijkomend gesensibiliseerd worden over het gebruik van de kachel.

Uitvoerder: stad Gent, gemeente Evergem, gemeente Zelzate, gemeente Merelbeke, provincie Oost-Vlaanderen, Logo Gezond Plus

Betrokkene(n): dLNE, VMM, IRCEL

Indicator(en): aantal genomen communicatie-initiatieven

Timing: 2016-2018

Financiële impact: onbekend

Actie G3: Het organiseren van een samenaankoop van pelletkachels ter vervanging van oude hout- en kolenkachels.

Beschrijving:

De provincie Oost-Vlaanderen onderzoekt hoe zij samen met de gemeenten een samenaankoop van pelletkachels ter vervanging van oude hout- en kolenkachels (inefficiënt en vervuilend) kan organiseren. De kachels dienen te voldoen aan de meest ambitieuze emissie-eisen (Fase III uit het Koninklijk Besluit ter zake). De samenaankoop wordt beperkt tot pelletkachels omdat deze strengere eisen opgelegd krijgen dan houtkachels. Bovendien worden aan pellets ook kwaliteitseisen gekoppeld en wordt het risico op het gebruik van ongeschikte brandstof beperkt. Deze actie wordt verder uitgewerkt en geprioriteerd in het kader van het provinciaal klimaatbeleid/plan. Een voorwaarde is het ter beschikking zijn van voldoende gecertificeerde installateurs.

Uitvoerder: provincie Oost-Vlaanderen

Betrokkene(n): gemeenten Gent, Evergem, Zelzate, dLNE en andere

Indicator(en): aantal verkochte pelletkachels i.h.k.v. de samenaankoop

Timing: nog te bepalen (vermoedelijk ten vroegste 2017)

Financiële impact: nog te bepalen

Actie G4: Instellen van Vlarem-wetgeving ter beheersing van stofemissies die vrijkomen tijdens bouw-, sloop en infrastructuurwerken

Beschrijving: De fijnstofmetingen en chemische analyses van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) tonen aan dat het fijn stof dat vrijkomt tijdens bouw-, sloop- en infrastructuurwerken vaak leidt tot significante verhogingen van het lokaal gemeten fijn stof. Ook worden regelmatig klachten geregistreerd omwille van de hinder die het vrijgekomen stof teweegbrengt bij omwonenden. Om aan die problematiek te verhelpen wordt in Deel 6 van Vlarem II een hoofdstuk opgenomen met als doel het opleggen van maatregelen die leiden tot een beheersing van stofemissies die vrijkomen tijdens bouw-, sloop- en infrastructuurwerken. Er zal eveneens een sensibiliseringsactie worden opgezet. Dat zal leiden tot een verbetering van de binnenstedelijke luchtkwaliteit.

Uitvoerder: dLNE: ALHRMG

Betrokkene(n): Vlaamse Confederatie Bouw, beleidsdomein MOW

Indicator(en): Opname van nieuw Vlarem-hoofdstuk ter beheersing van stofemissies tijdens bouw-, sloop- en infrastructuurwerken

Timing: 2016

Financiële impact: geen

